

Maarseveen.⁸²⁵ ⁸²⁶ Deze beginselen luiden:

1. de rechter beheerst de procedure
2. compensatie van ongelijkheid van procespartijen
3. een procedure wordt als een geheel behandeld
4. er is geen cumulatie van vorderingen
5. het overheidsoptreden is rechtmatig totdat de rechter het tegendeel vaststelt
6. vrije bewijsleer
7. geen verplichte rechtsbijstand
8. de procedure is kosteloos
9. de procedure is openbaar
10. de mondelinge behandeling is cruciaal

Met het rechterlijk toezicht op het overheidsoptreden wordt aangegeven dat de fiscale rechter niet alleen tot taak heeft om het overheidsoptreden te toetsen aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, maar ook om concreet inhoud te geven aan die beginselen. De rechter gaat bijvoorbeeld na of sprake is van een gelijke behandeling van belastingbetalers.⁸²⁷ Hij zorgt er aldus voor dat de waarborg van het legaliteitsbeginsel niet al te zeer wordt uitgehold.⁸²⁸ ⁸²⁹

De algemene beginselen van behoorlijk bestuur vinden hun oorsprong in de praktijk van het administratieve beroep en het administratieve toezicht op bestuursorganen. Zij hebben hun benaming en nadere articulatie gekregen in de jurisprudentie van administratieve rechters en de burgerlijke rechter, en in de rechtswetenschap.⁸³⁰ ⁸³¹ Het doel is onzorgvuldigheid en willekeur bij de besluitvorming tegen te gaan.

Uit de rechtspraak blijkt dat de administratieve rechter zelfstandig en niet altijd met directe steun van het geschreven recht de grens voor het bestuursoptreden kan aangeven.⁸³² Soms wijst de rechter zelfs de door het bestuur gevolgde uitleg van een

⁸²⁵ Ch.J. Langereis[25]: "Belastingrecht vormt een onderdeel van het administratieve recht, de belastingrechtspraak een onderdeel van de administratieve rechtspraak," (blz.30); "Veeleer gaat het om gezamenlijke karaktertrekken van diverse te onderscheiden delen van administratief procesrecht." (blz.31)

⁸²⁶ Zie hoofdstuk 1.

⁸²⁷ R.H. Happe[43, blz. 16].

HR 14 maart 1979, BNB 1979/140, 6 juni 1979, BNB 211, 17 juni 1992, BNB 1992/294, 295.

⁸²⁸ M.R. Reuvers[52]: "Inmiddels zijn er vooral door de invloed van de rechters een aantal beginselen tot ontwikkeling gebracht die speciaal op de uitvoering betrekking hebben" (blz.83)

⁸²⁹ P. Gerberzon, N.E. Algra[53]: "Voor het belastingrecht zijn het de belastingkamers bij de gerechtshoven die controle moeten uitoefenen op de uitvoering van belastingwetten." (blz.391)

⁸³⁰ H.D. van Wijk e.a.[9, blz.317].

⁸³¹ A. Klap[33]: "Nog belangrijker voor de ontwikkeling van de rechterlijke toetsing van vage normen is de introductie van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur als rechterlijke toetsingsmaatstaven"; "Zo kan de rechter via het motiveringsbeginsel aangeven, dat het bestuur zijn oordeel, dat is voldaan aan vaag geformuleerde normcondities, onvoldoende heeft onderbouwd." (blz.245).

⁸³² L.A. de Blicke e.a.[27]: "Hoe het ook zij, in 1970 oordeelde de Hoge Raad dat plaats is voor een ingrijpen van de belastingrechter indien de inspecteur is gebleven binnen de door de wet gestelde